

5.4 Opiskeluhoolto

Perusopetuksen koko oppimäärää aikuisten perusopetuksen perusteiden mukaan opiskeleviin (tutkintotavoitteiset opiskelijat) sovelletaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaki³⁰. Opetuksen järjestäjällä tulee olla lain edellyttämä oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. **Opiskeluhoillon järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin oppivelvollisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään (Määräys 104/011/2014).**

Opiskeluhoillon tarkoituksena on varmistaa opiskelijoiden yhdenvertainen mahdollisuus oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Tavoitteena on ongelmien ehkäisy ja tarvittavan tuen järjestäminen mahdollisimman varhain. Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskeluhoiltona.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoilto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoilto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.

Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhoiltopalveluihin, joita ovat koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoilto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 §). Opiskeluhoiltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveys- ja huoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022))

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoillon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoillon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §). Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhoiltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa (terveys- ja huoltolaki 15 a § (378/2022)).

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoillon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoiltoyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoillon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)). Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen kuvataan tarkemmin luvussa 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma.

Yhteisöllinen opiskeluhoilto on keskeinen osa aikuisten perusopetuksen toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoiltoa. Yhteisöllinen opiskeluhoilto on ennaltaehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä oppilaitosyhteisössä. Osallisuutta

edistävät toimintatavat sekä ulkopuolisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen kuuluvat yhteisölliseen opiskeluhooltoon.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Aikuisten perusopetuksessa yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla opiskelijan tukena tunne-elämään, itsetuntemukseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä. Opiskeluhooltotyöhön kuuluvat myös opiskelutaitojen, opiskelukyvyn ja -motivaation sekä elämäntilanteen lisääminen.

Yksilöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhooltoon liittyvissä kysymyksissä otetaan huomioon. Opiskelijalle sekä myös alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle annetaan tietoa opiskelijan oikeuksista, opiskeluhoollon toimintatavoista ja tietojen käsittelystä yksilökohtaisessa opiskeluhoollon. Opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset sekä yksilölliset voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä opiskeluhoollon tuen rakentamisessa että oppilaitoksen arjessa. Vuorovaikutus opiskeluhoollon on opiskelijaa arvostavaa ja luottamusta rakentavaa.

Opiskeluhoito järjestetään monialaisena opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoollon noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

5.5 Kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa.

Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpitokeinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedotetaan eri tahoille
- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat toimintakulttuurin kehittäminen, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Opiskelijalle voidaan kurinpidollisena keinona antaa kirjallinen varoitus tai opiskelija voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi.³¹

Opiskelijan täytyy suorittaa tehtävänsä tunnollisesti muita kiusaamatta ja syrjimättä ja siten, että hän ei vaaranna toisten opiskelijoiden, kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveyttä ja turvallisuutta. Opettajalla ja rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa huoltajalle epäilystä kiusaamisesta, häirinnästä, väkivallasta ja syrjinnästä oppimisympäristössä ja koulumatkalla. Ilmoitusvelvollisuus koskee kohteena ollutta ja epäiltyä opiskelijaa.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.³² Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan oppilaitosten yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään oppilaitoskohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että kurinpitokeinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää opiskelijoita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla. Liite 8.2 8.6.3 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä Liite 8.3 8.6.4 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Aikuisten perusopetuksessa alle 18-vuotiaiden osalta noudatetaan samoja kurinpitokeinoja kuin perusopetuksessa.

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Ohjauksen, oppimisen ja opiskelun tuen, opiskeluhuollon sekä kurinpidollisten keinojen käytännöistä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat opetuksen tavoitteiden saavuttamista sekä oppimaan oppimisen ja yhteiskuntaan integroitumisen toimintakulttuuria. Oppilaitoskohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään oppilaitoskohtaisissa opetussuunnitelmissa ja/tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Ohjaus

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa seuraavat seikat:

- ohjauksen tavoitteet ja toteuttaminen
- ohjaukseen osallistuvat henkilöt sekä heidän tehtävänsä ja keskinäinen työnjakonsa
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnan, seurannan ja arvioinnin käytänteet
- yhteistyötahot sekä yhteistyön tavoitteet ja käytännön järjestäminen ohjaukseen liittyvissä kysymyksissä muiden oppilaitosten, viranomaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa
- ohjauksesta tiedottaminen.

Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jonka tekemisestä vastaa aikuisten perusopetuksen opettaja. Opiskelusuunnitelman laadinnassa on mukana opinto-ohjaaja sekä mahdollisesti koulunkäynninohjaaja. Opiskelusuunnitelmakeskustelu pidetään aloituslukuvuoden syyslukukauden aikana ja siinä on mukana opiskelijan lisäksi opettaja, opinto-ohjaaja, koulunkäynninohjaaja ja tarvittaessa tulkki. Ensimmäisen lukuvuoden lopussa järjestetään opiskelusuunnitelman arviointipalaveri, jossa on läsnä vähintään opiskelija ja opettaja. Opiskelusuunnitelma päivitetään ja arvioidaan lukuvuosittain.

Opiskelusuunnitelma tehdään Wilmaan. Opiskelijoilla on käytössään Wilma-tunnukset opintojensa seuraamiseen ja yhteydenpitoon.

Opiskelijan alkukartoitukseen voi tarvittaessa kuulua yhteydenpito opiskelijan aikaisempien opettajien kanssa. Opettajien yhteistyön avulla siirtyy opiskelijan luvalla tieto opiskelijan etenemisestä, opiskelutaidoista, oppimisen haasteista sekä edellisen opiskelupaikan opetustavoista ja opetusmateriaaleista. Vastaavalla tavalla tehdään yhteistyötä jatko-opiskelupaikkojen kanssa. Tarvittaessa tiedonsiirtoa tehdään myös opiskelijan siirtyessä toiselle asteelle tai toiseen kouluun.

Opintojen ohjauksesta vastaa aikuisten perusopetuksen opettaja ja opinto-ohjaaja. Aikuisten perusopetuksen opettaja seuraa opiskelijoiden opintojen edistymistä ja opiskelijoiden hyvinvointia. Opinto-ohjaaja on mukana opiskelijan opiskelusuunnitelman laadinnassa ja vastaa erityisesti opiskelijan jatko-opintoihin ohjaamisesta. Aikuisten perusopetuksen opettaja kertoo kurssien sisällöistä ja tavoitteista opiskelijoille.

Opiskeluiden aikana tehdään yhteistyötä Kainuun ammattiopiston ja tarvittaessa muiden oppilaitosten sekä TE-toimiston kanssa.

Oppimisen ja opiskelun tuki

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa seuraavat seikat:

- miten tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja tukitoimet järjestetään käytännössä
- mikä on henkilöstön keskinäinen yhteistyö, vastuut ja työnjako tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa ja järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa
- miten tukimahdollisuuksista tiedotetaan opiskelijoille.

Opiskelijalla on oikeus tukiopeukseen ja oppilashuollon palveluihin. Opiskelija saa tukea oppimiseen yksilöidyillä järjestelyillä (esim. koulunkäynninohjaajan tuki, lisämateriaalit ja -välineet, tilaratkaisut).

Mikäli aikuisten perusopetuksen ryhmiä on useita, opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä opetuksen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opetusryhmiä voidaan myös jaotella joustavasti.

Aikuisten perusopetus tekee yhteistyötä TE-toimiston kanssa. Aikuisten perusopetuksen opettaja tiedottaa opiskelijoille opiskelun tukipalveluista ja oppilashuollosta sekä ohjauksen järjestämisestä. Opettaja tekee moniammatillista yhteistyötä opiskelun suunnittelun ja oppilashuollon suhteen. Opettaja voi konsultoida esimerkiksi koulupsykologia, kouluterveydenhoitajaa, koululääkärinä tai sosiaalityöntekijää. Opiskelun tukena on koulunkäynninohjaaja. Opettaja ohjaa koulunkäynninohjaajaa oppilaan tukemiseen liittyen.

Jos opiskelijalla on haasteita opiskelussa, hyvinvoinnissa, motivaatiossa tai muussa opintoihin vaikuttavassa asiassa, opettaja tai koulunkäynninohjaaja puuttuu siihen ajoissa ja ottaa sen puheeksi opiskelijan kanssa.

Opettaja ottaa tarvittaessa yhteyttä opiskelijahuoltohenkilökuntaan. Ohjaus ja tuen antaminen on suunniteltua ja niitä järjestetään välittömästi niiden tarpeen tultua havaituksi.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista (alla kuvatut kohdat 1-5) kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)).

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoillon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § (377/2022)):

1. Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista
2. Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito) LIITE OPH-4613-2022
4. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
5. Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma sisältää oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa ja oppivelvollisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt kohdat. Aikuisten perusopetuksessa suunnitelman valmistelussa otetaan huomioon opiskelijaryhmän erityispiirteet kuten ikä, elämäntilanne sekä kieli- ja kulttuuritausta.

Ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit

Kouluilla on yhteiset ohjeet kurinpidollisten keinojen käytöstä. Opiskelijan koulupäivinä tapahtuvaan päihteiden käyttöön puututaan heti yhteisten, oppilashuollon osuudessa kuvattujen linjausten mukaisesti.

Opiskelijan hyvinvointiin ja oppimismotivaatioon voidaan vaikuttaa myös koulun avulla. Suunnittelemalla ne osaksi opiskelijan päivää voidaan lisätä myös turvallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako opetustoimessa sekä muiden hallintokuntien kanssa:

Rehtori

- rehtori tukee henkilöstön osaamista ja työssä jaksamista tarpeen mukaan ja sivistystoimialalla sovittujen periaatteiden ja menettelyjen mukaisesti

Luokanopettaja, luokanvalvoja (tai luokanohjaaja) ja aineenopettaja

- seuraavat koulunkäynnin sujumista ja opiskelijan hyvinvointia
- ohjaavat opiskelijaa kunkin aineen oppimiseen ja opiskeluun
- seuraavat oppimisvalmiuksien kehittymistä.

Opinto-ohjaaja

- ydintehtävät ovat yksilöllisessä ohjauksessa, koulun valinnaisuudessa sekä jatko-opiskeluun, päätöksentekotaitoihin ja elämänuraan liittyvissä kysymyksissä.

Opiskelija

- vastuu omasta opiskelustaan ja siitä, että hän hakee tukea ja ohjausta sitä tarvittaessa. Ohjauksen tarkoitus on ohjata opiskelijaa
- itsenäistymiseen
- vastuullisuuteen koulutyössä ja tehtävien tekemisessä
- tiedonhankinnan valmiuksien kehittämiseen
- yhteistoiminnallisuuteen
- toisen ihmisen huomioon ottamiseen.

Ohjauksen tehtävänä on tukea

- opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa
- syrjäytymisvaarassa olevia opiskelijoita.

Opiskelijalla on oikeus tukiopetukseen, oppilashuollon palveluihin ja yhteistyötahojen sekä työvoimatoimiston palveluihin.

Opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan perusopetuksen

- työtavoista
- valintamahdollisuuksista (ainevalinnoista, jatko-opintomahdollisuuksista) ja niiden merkityksestä opiskelijan oppimiselle ja tulevaisuudelle
- ohjauksen järjestämisestä
- opiskelusta
- oppilashuollosta
- tukipalveluista.

Yhteistyö oppilashuollon palveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa.

Oppilashuollon rooli on olennainen tukitoimia suunniteltaessa ja koordinoitaessa. Pedagoginen tiimi ohjaa tarvittaessa opettajaa tukitoimien käytännönjärjestelyissä. Erityisopettaja toimii konsultoivana työparina opettajalle. Yhdessä erityisopettajan kanssa suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavia tukitoimia. Myös koulunkäynninohjaajan on oltava riittävästi tietoinen opiskelijan tukemiseen liittyvistä asioista. Opettaja ohjaa koulunkäynninohjaajaa opiskelijan tukemiseen liittyen.

Aikuisten perusopetuksen opiskelijahuoltoryhmä toimii samoilla periaatteilla kuin perusopetuksen oppilashuolto siinä koulussa, missä aikuisten perusopetusta järjestetään. Koulun vuosisuunnitelman liitteessä kuvattua oppilashuollon järjestämismallia käytetään myös aikuisten perusopetuksessa soveltuvin osin alle 18-vuotiaisiin ja muuta lainsäädäntöä yli 18-vuotiaisiin opiskelijoihin.

- Oppimisen ja koulukäynnin tuen toteuttaminen on perusopetuslaissa säädettyä tukea, jonka vastaanottamisesta opiskelija tai huoltaja ei voi kieltäytyä. Aikuisten perusopetuksen opiskelijan tuki huomioidaan henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa.

Mikäli tarvitaan oppimisen ja koulukäynnin tukea täydentäviä palveluita, ohjataan niiden käyttöön tai suunnitellaan tuen antamista suostumuksen nojalla asiantuntijaryhmässä.

Eri hallintokuntien rajat eivät ole esteenä, jos opiskelijan asia vaatii laajaa yhteistyötä.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen arvopohjana ovat:

- turvallisuus
- välittäminen
- aikuisen riittävä läsnäolo
- vastuullisuus

Tukitoimien käytäntöjä ohjaavia periaatteita ovat:

- yksilöllisyys ja yhteisöllisyys
- oppilaslähtöisyys
- tarvelähtöisyys
- elämänkaariperiaate
- voimavarapainotteisuus
- opiskelija on omassa asiassaan subjekti eikä objekti
- Opiskelija ja huoltajat ovat vastuullisia ja osallisia

Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan tarvittavat yksilölliset tukitoimet ja tuki eri oppiaineissa. Työskentelyssä ja arvioinnissa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla opiskelija kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.